

BIOLOGISCHE MELKVEEHOUDERIJ IS VOORSPRONG KWIJT

Jakob Jager

De inkomens van de biologische melkveehouderijbedrijven staan in vergelijking met de gangbare bedrijven de laatste jaren extra onder druk. Achterblijvende opbrengsten en sterker stijgende kosten zijn de belangrijkste oorzaken. De biologische melkveehouderij in Nederland kenmerkt zich door in oppervlakte iets grotere, maar extensieve bedrijven. Tabel 1 laat duidelijk de specifieke kenmerken van de biologische melkveehouderij zien: extensief (lage veebezetting), niet gericht op een hoge productie (lagere krachtvoerkosten, lagere melkproductie per koe) en een lagere totale melkproductie. Biologische melkveebedrijven zijn ook minder gefixeerd op bedrijfsuitbreiding dan de gangbare veehouderij. Dit is terug te vinden in de kosten van de immateriële activa, zoals quota en dergelijk. Op de biologische bedrijven wordt zelfs meer melkquotum verhuurd. De kosten van materiële activa (grond, gebouwen, machines en werktuigen) liggen op biologische bedrijven hoger dan op de gangbare bedrijven, met name vanwege de grotere bedrijfsomvang. De opbrengsten bij de biologische melkveehouderij zijn daarentegen ruim 10.000 euro lager. Dit is een duidelijk verschil met de situatie in de tweede helft van de jaren negentig, waar de opbrengsten op biologische melkveebedrijven rond 15.000 euro boven die van de gangbare bedrijven uitkwamen. De meerprijs uit melk en zuivelproducten neemt af doordat niet alle melk als biologische melk afgezet kan worden. Zo wordt in Nederland 10% van de biologische melk in het gangbare circuit afgezet. (In Denemarken is dit zelfs opgelopen tot 50%.)

Tabel 1 *Bedrijfsresultaten en inkomen op biologische en gangbare melkveebedrijven (x 1.000 euro)*

	2001 (v) biologisch	2001 (v) gangbaar
Oppervlakte (ha per bedrijf)	43,60	37,30
Nge per bedrijf	93	98
Nge/ha	2,1	2,6
Ondernemers per bedrijf	1,60	1,71
Melkkoeien per bedrijf	59,0	60,3
Melkquotum (ton)	346	450
Melk/koe	6.179	7.420
Melkprijs	40,07	36,11
Bedrijfsresultaten:		
Opbrengsten	186,9	196,8
w.v. melk	144,7	159,4
Omzet en aanwas rundvee	12,1	11,7
Varkens	1,9	7,8
Overig	28,3	17,9
Totaal betaalde kosten en afschrijving	142,1	150,7
Toegerekende kosten	42,5	55,9
w.v. veevoer	26,7	34,1
Kosten immateriële activa	1,1	5,4
Kosten materiële activa	50,7	44,5
Energie	2,5	4,0
Financieringskosten (incl betaalde rente)	16,8	19,2
Betaalde arbeidskosten	5,9	1,8
Werk door derden	9,7	10,3
Algemene kosten	12,9	9,6
Bedrijfswinst normale bedrijfsvoering	45,0	46,0
Buitengewone baten en lasten	3,5	2,5
Gezinsinkomen uit bedrijf	48,5	48,5

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI

Extra opbrengsten

Extra opbrengsten worden nog verkregen door het verrichten van werk voor derden en de verhuur van melkquotum. Daarnaast spelen beheersvergoedingen, vergoedingen voor productie binnen grondwaterbeschermingsgebieden en uitkeringen van de omschakelingspremie een belangrijke rol voor de extra opbrengsten. Het gezinsinkomen uit bedrijf is op de biologische bedrijven in 2001 gelijk aan dat van de gangbare bedrijven. Aan het eind van de jaren negentig was dit verschil 8.000 euro in het voordeel van de biologische bedrijven.

Hogere kostprijs

De kostprijs is op de biologische bedrijven duidelijk hoger dan op gangbare bedrijven (tabel 2). In de tweede helft van de jaren negentig bedroeg dit verschil circa 1,5 euro. Bij de kostprijsberekening zijn de zelfzuivelaars niet in het gemiddelde meegenomen omdat deze relatief veel voorkomen onder de biologische bedrijven en nauwelijks onder de gangbare. De vergelijking is daarmee zuiverder. De hogere kostprijs wordt veroorzaakt door een lagere melkproductie per koe en een geringere melkproductie per bedrijf. Ondanks de lagere krachtvoeraankopen zijn de voerkosten op de biologische bedrijven hoger. Dit heeft met name te maken met de hogere prijs van biologisch krachtvoer. De bewerkingskosten (kosten voor arbeid en loonwerk) zijn hoog door onder andere eigen teelt van krachtvoer, en de grotere oppervlakte. Ook de kosten van de materiële activa (afschrijving onderhoud, brandstof) zijn hoger. De totale kosten zijn op biologische bedrijven gemiddeld 8,5 euro per 100 kg melk hoger. Het verschil in nettokostprijs is gemiddeld ruim 3,6 euro per 100 kg melk.

Tabel 2 Kostprijsopbouw voor biologisch en gangbaar geproduceerde melk (euro/100 kg) in 2001 (exclusief de zelfzuivelaars)

Kosten per 100 kg melk	biologisch	gangbaar
Veevoer	7,53	6,51
Diergezondheid en veeverbetering	1,31	1,47
Overige kosten vee en gewas	2,49	2,94
Arbeid	17,94	15,34
Loonwerk	2,57	2,15
Rente	5,91	5,51
Afschrijvingen	6,86	4,62
Onderhoud	3,81	2,56
Brandstoffen en energie	1,56	1,52
Huur immateriële activa	0,32	1,17
Overige kosten	5,73	3,66
Totaal kosten	56,03	47,45
Opbrengsten per 100 kg melk		
Melk	39,95	35,98
Overige opbrengsten	10,08	5,58
Totaal opbrengsten	50,03	41,56
Resultaten per 100 kg melk		
Netto-bedrijfsresultaat	-6,00	-5,89
Rentabiliteit	89	88
Arbeidsopbrengst	11,94	9,45
Kostprijs van melk	44,74	41,08

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI